

Protokół

obrań sejmowych z dnia 7. Grudnia 1865. r.

Posiedzenie dziewiąte.

Po zgromadzeniu się 130 posłów o godzinie 11 $\frac{1}{4}$ Marszałek oznajmia, iż posiedzenie jest otwarte. Sekretarz p. Grocholski odczytuje protokół posiedzenia z dnia 5 grudnia, który przez Izbę jest przyjęty. Tenże ogłasza rezultat powtórnego głosowania na dwóch sekretarzy sejmowych z posiedzenia poprzedzającego :

Głosujących 126, absolutna większość 64.

Otrzymali: hr. Wodzicki Ludwik głosów 78, Paszkowski 77.

Nowo wybrani Grocholski, Kulczycki, Paszkowski i hr. Wodzicki Ludwik zajmują miejsca sekretarzy.

Posel nowo przybyły Szumańczowski Ludwik przydzielonym został do sekcji IV.

Komisarz rządowy c. k. radzca dworu Possinger składa do łaski marszałkowskiej:

1. Preliminarz budżetu funduszu krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem xięstwem Krakowskiem na rok słoneczny 1866. w myśl §. 18, 4. i 22. stat. kraj., popierając takowy jako przedmiot nagły.

2. Preliminarz budżetu funduszy indemnizacyjnych królestwa Galicyi i Lodomeryi tudzież wielkiego xięstwa Krakowskiego na rok słoneczny 1866. do dalszego załatwienia w myśl §§. 18, 4. i 22. stat. kraj., popierając przedmiot ten również jako nagły.

3. Wniosek nagły, aby Wys. Sejm z zastrzeżeniem wymierzenia dodatku krajowego na podstawie budżetu uchwalił, iż dotychczasowy dodatek krajowy po 62 $\frac{1}{2}$ centów od każdego złotego austr. podatku stałego — nielicząc dodatku wojennego — a mianowicie 11 $\frac{1}{2}$ centów dla funduszu krajowego i 51 centów dla funduszu indemnizacyjnego, pobieranym być ma i na rok 1866., poczynszy od 1. Stycznia 1866.

4. Wniosek: Wys. Sejm uchwali: „W zarządzie funduszu krajowego i funduszy indemnizacyjnych, ma być zwykły rok słoneczny rokiem administracyjnym, a budżety mają być stosownie do tego zawsze układane i uchwalane na czas od 1. Stycznia do końca Grudnia każdego roku.“

5. Projekt ustawy w przedmiocie zaprowadzenia nowych ksiąg hipotecznych i ulepszenia dotychczasowych ksiąg publicznych, z wezwaniem, aby Wys. Sejm w myśl §. 19. art. 2. zdanie swoje objawił, czy i jakie trudności sprzeciwiają się pojedyńczym postanowieniom tych projektów ze względu na właściwość stosunków tutejszo - krajowych.

Oprócz tego nadmienia p. komisarz rządowy, iż wkrótce przedłożonym będzie Sejmowi projekt nowego podziału terytoryalnego kraju tutejszego.

Posel Dr. Zduń przedstawia następujący wniosek:

Wysoka Izba raczy uchwalić:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem xięstwem Krakowskiem zaniesie prośbę do Jego C. K. Apostolskiej Mości, aby w okolicach przeważnie nieurodzajem dotkniętych, sól dla ludzi i bydła aż do ostatniego Lipca 1866. r. w ilości potrzebnej, pod ścisłą kontrolą kraju zaraz bezpłatnie rozdawaną była. W innych zaś okolicach z powodu ogólnego nieurodzaju, aby cena soli o jedną trzecią część do tegoż czasu zaraz niższą została.

Nikt z nas podobno niezaprzeczy, że sól nie jest jak napoje, piękne suknie, lub powozy, li tylko zbytkową rzeczą. Jest ona dla życia człowieka i wielu zwierząt nieodzowną potrzebą, wchodzi — że tak powiem — w skład organizmu ludzkiego. Jeżeli zatem w latach urodzajnych, przy lepszym żywieniu się, jej użycie jest dla utrzymania życia koniecznem, edż dopiero w czasie głoda, kiedy lud do poży-

wienia niestrawnych i mało lub wcale niepożywnych rzeczy jest zmuszonym. W latach dobrych przychodzi znaczna część ludu biednego z trudnością do nabycia dostatecznej ilości soli z przyczyny wielkiej jej drogości, i używa ją ze szkodą organizmu w niedostatecznej ilości, lub wcale bez niej obchodzić się musi. Cóż dopiero w czasie głodu? kiedy każdy prędzej starać się będzie o żywność niż o przyprawę. Z braku zaś tej koniecznej przyprawy, — tak samo jak z głodu — choroby, a nawet znaczna śmiertelność nastąpić muszą.

Będąc zaś tego przekonania, że potrzeba zapomogi pożyczkowej i jałmużnianej będzie bardzo znaczna i siły krajowe przewyższająca, sędzę, że Jego C. K. Apostolska Mość tyłu biednym, na głodową śmierć i upadek gospodarstwa wystawionym, ze swej strony od siebie jedynie zawisłej pomocy nie odmówi i do prośby w powyższym wniosku objętej, bezwarunkowo przychylić się raczy.

Ponieważ w interesie głodowym pracuje już wysadzona do tego komisya, zatem raczy Wys. Izba odesłać ten wniosek do tejże dla wypracowania prośby do Jego C. K. Apostolskiej Mości. Dr. Zduń, wnioskodawca w. r. — Dr. Rutowski w. r. — Dr. Boczkowski w. r. — Drozd w. r. — Jan Kozioł w. r. — Michał Cichorz w. r. — Zbyszewski w. r. — x. Olecngier w. r. — x. Stępek w. r. — Rogalski w. r. — Samelson w. r. — Ig. Lipczyński w. r. — Krawczyk w. r. — Kobak w. r. — Pudło w. r. Kobył. rz w. r. — Szpunar w. r. — Kmiotowicz w. r.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku o uposażeniu szkoły dublańskiej, Wnioskodawca p. Ludwik Skrzyński popiera swój wniosek, żądając osobnej dla wniosku tego komisji.

Izba na wniosek p. Zyblikiewicza uchwala oddać wniosek p. Skrzyńskiego do komisji budżetowej.

Przy pierwszym czytaniu wniosku o zarazie na bydło, p. Agopsowicz wnioskodawca popiera swój wniosek, żądając osobnej dlań komisji. P. xiążę Sanguszko życzy, aby tę rzecz przedłożył Rządowi. Na wniosek p. Zyblikiewicza Izba uchwala odesłanie wniosku do komisji administracyjnej.

Na wniosek posła Kraińskiego sprawozdawcy Wydziału krajowego, Izba uznaje ważność wyborów J. Excell. hr. Agenora Gołuchowskiego posła miasta stołecznego Lwowa, Dr. Michała Koczyńskiego posła miasta Krakowa, Jana Kobaka posła z gmin wiejskich okręgu wyborczego Jasło, Brzostek, Frysztak.

Przy sprawozdaniu o wyborze p. Koczyńskiego podnosi p. Dr. Zyblikiewicz okoliczności, które zdaniem jego niewłaściwy mogły wywierać wpływ na wyborców ze stanu urzędniczego. P. komisarz rządowy oświadcza, że Rządowi pożądaną byłaby sposobność dochodzenia, i jeśli było nadużycie, pociągnięcia winnych do odpowiedzialności; sprawozdawca powiada, że w aktach nie znajdują się wymienione żadne zajścia.

Następuje złożenie przyrzeczenia w miejsce przysięgi przez trzech posłów, których wybór uznanym został za ważny: hr. Gołuchowskiego, Dr. Koczyńskiego i Jana Kobaka.

Z porządku przychodzi drugie czytanie projektu regulaminu sejmowego. Sprawozdawca p. Dr. Smolka czyta:

§. 1. przyjęty bez zmiany, jak następuje: „Jego Ces. Król. Apostolska Mość mianuje do kierownictwa Sejmu krajowego z grona onegoż Marszałka krajowego i zastępcę jego. (§. 4. stat. krajowego).

§. 2. Po dyskusji, w której p. Adam hr. Potocki żądał, aby do §. 2go dołączyć §§. 14., 15., 16. i 90. przedłożonego regulaminu, i po odrzuceniu przez Izbę wniosku jego. — przyjęty z poprawką p. hr. Henryka Wodzickiego: „Marszałek otwiera Sejm“ w miejsce „Marszałek zagaja Sejm.“ §. 2. przyjęty w następującem brzmieniu: „Marszałek otwiera Sejm krajowy przez Jego Ces. Król. Apostolską Mość zwołany.“

§. 3. P. Wężyk wnosi, aby zamiast wyrazów: „stosownie do następującego regulaminu“ — umieścić wyrazy: „stosownie do niniejszego regulaminu.“ P. Hubicki aby wyraz: „następującego“ zupełnie opuścić, a pozostawić tylko „do regulaminu,“ p. hr. Adam Potocki, aby §. ten całkiem opuścić. Sprawozdawca zgadza się na poprawkę p. Wężyka; poprawka p. Hubickiego upada.

§. 3. przyjęty jest w następującem brzmieniu: „Sejm krajowy na mocy statutu zwołany i zebrany, obraduje i załatwia czynności do zakresu działania swego należące, stosownie do niniejszego regulaminu.“

§. 4. p. x. Kuziemski wnosi, aby tego §fu brzmienie było następujące: „Biuro sejmowe składa się z Marszałka, jego zastępcy i sekretarzy z Izby poselskiej wybranych.“

Zabierają głos: pp. x. Kuziemski, Bocheński, Krzeczunowicz, Borysikiewicz, Paszkowski, Smarzewski i sprawozdawca.

§. 4. przyjęty w brzmieniu pierwotnem: „§. 4. Bióro sejmowe składa się z Marszałka i z sekretarzy z grona Sejmu wybranych.“

§. 5. przyjęty bez dyskusyi.

§. 5. „Przygotowania potrzebne dla posiedzeń sejmowych, nadzór nad lokalnościami sejmowymi i rozrządzanie temiz, staranie o siły kancelaryjne i służbę, o urządzenie i sprzęty, należą do Wydziału krajowego. On wyznacza potrzebne miejsca i lokalności dla stenografów i sprawozdawców dziennikarstwa, i winien mieć staranie o rozdawaniu kart wstępnych dla publiczności.“

§. 6. Po dyskusyi, w której biorą udział pp. Gnoiński, Majer. Smarzewski, Izba za wnioskiem p. Gnoińskiego, do którego przyłącza się sprawozdawca. przyjmuje brzmienie §fu 6. następujące:

„Certyfikat przez Namiestnika posłowi wybranemu doręczony. upowaznia go do wstępu na Sejm krajowy do zasiadania i głosowania na Sejmie, dopóki orzeczenie nieważności wyboru nie nastąpi.“

§. 7. P. Dr. Majer wnosi zmianę redakcyi tego §fu, niemającą na celu zmiany treści; p. Smarzewski, aby w miejsce jego przyjąć §. 2. dawnego regulaminu z roku 1863.; p. Zyblikiewicz, aby §. ten całkiem był opuszczony; przemawiają pp. Grocholski, x. Ginilewicz, Kozłowski i sprawozdawca.

Wniosek p. Smarzewskiego upada.

§. 7. jest przez Izbę odrzucony.

Marszałek oznajmia zamknięcie posiedzenia, a następne posiedzenie na poniedziałek dnia 11 grudnia.

Porządek dzienny następujący:

Wniosek p. Paszkowskiego o zapomogę dla zakładu czerniechowskiego. — Wniosek p. Zyblikiewicza o zakładzie drohowyżkim hr. Skarbka. — Wniosek p. Szpunara o księgach gruntowych. — Dalszy ciąg dyskusyi nad regulaminem. — Sprawozdanie komisji petycyjnej. -- Pierwsze czytanie wniosków rządowych, o ile w druku będą mogły być rozdane.

L. Sapieha.

F. Paszkowski.

L. Wodzicki.

